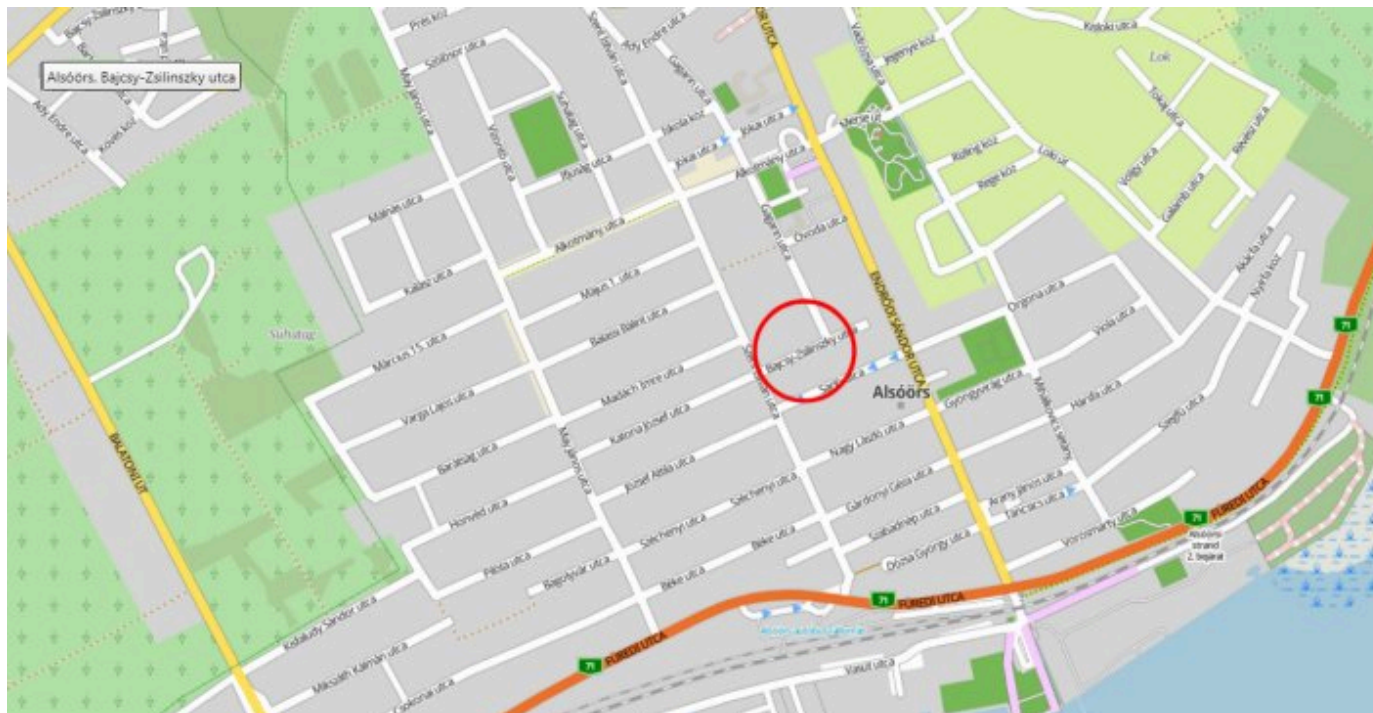

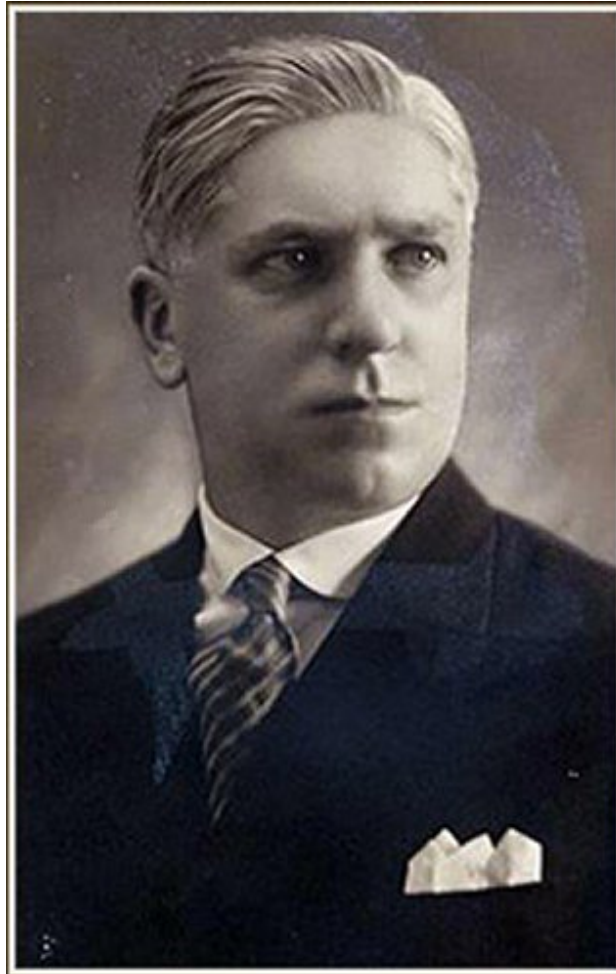
UTCAMESÉK 61 – BAJCSY-ZSILINSZKY utca

UTCAMESÉK 61 – BAJCSY-ZSILINSZKY UTCA. Oly korban élt a Földön, amikor az ember többféle politikai irányzatnak kitéve kereste a helyes utat.

Nemzeti radikális politikusként indult, a német terjeszkedés elleni küzdelem szószólója lett, életével fizetett azért, mert a nyilaspárti kormány megalakulása után felkelést próbált kirobbantani.

Bajcsy - Zsilinszky Endre Kálmán 1886. június 6-án született Szarvason. Apja, dr. Zsilinszky Endre vegyész mérnök békéscsabai főgimnáziumi tanár, édesanyja a nemesi származású Bajcsy Mária, aki rokonságban állt a családdal. Gyermekük Endrén kívül Gábor, Margit és Erzsébet. Rokonságban álltak Munkácsy Mihály festőművésszel. Békéscsabán éltek, Endre ott járt a református gimnáziumba, ahol jeles érettségét tett, majd Kolozsváron és a Magyar Királyi Ferenc József Egyetem jogi karán szerzett diplomát. Deák, Széchenyi és Tisza Kálmán kultuszát a szülői házból hozta, utóbbi személyesen is ismerte. Két szemesztert Lipcsében, ill. a heidelbergi egyetemen végzett el. 1908-ban állam-, majd jogtudományi diplomát kapott. A háború kitöréséig főispáni titkár volt a Felvidéken.

1909-ben önkéntesként bevonult a bécsi 1. K. u. K. huszárezredhez, később tiszti vizsgát tett. A világháborúban huszártisztként vett részt. A II. hadosztály tagjaként saját kérésére harcolt a szerbiai, az olasz és az orosz fronton, ahol súlyosan megsebesült. A Tanácsköztársaság idején a bolsevikok elfogták, Szegedre menekült.

A II. világháború alatt visszatért Magyarországra. Publicistaként dolgozott. A Gömbös Gyula vezette nacionalista pártot támogatta. Részt vett a Magyar Nemzeti Függetlenségi Párt szervezésében. Harcolt a földreformért. 1930-ban megalapította a Nemzeti Radikális Pártot, egy év múlva képviselő lett. A náci Németország befolyását tartotta a legnagyobb veszélynek Magyarországon. Szót emelt a háborús politika ellen. Fajvédőnek tartotta magát egész életében. A II. világháború után közeledett a baloldalhoz, bírálta a zsidótörvényeket. 1941-ben a Szabad Szó című antifasiszta hetilap főszerkesztője lett, egyben bekapcsolódott a Történelmi Emlékbizottság munkájába.-

Felfigyelt rá a Gestapo, 1944. márciusában letartóztatta. A fogságban kidolgozta egy föderatív Magymagyarország terveit. A nyilas hatalomátvétel után illegálisba vonult. Ez év novemberében megválasztották a Nemzeti Felkelés Felszabadító Bizottságának elnökévé.

A szerveződést elárulták, Bajcsyt és Kis János altábornagyot őrizetbe vették, a vezetőket kivégezték, Bajcsyt miután a nyilas országgyűlés kiadta mentelmi jogát Sopronkőhidára vitték, megkínozták, majd hűtlenség és hazaárulás vádjával 1944. karácsonyán felakasztották. Végző búcsúztatására 1945. május 27 –én Tarpán került sor.

UTÓSZÓ

Nevét számos közterület viseli országszerte, köztük Alsóörsön is. A legismertebbek egyike Budapest Deák tértől a Nyugati pályaudvarig terjedő népszerű sugárútja, szobra áll a Deák téren, Szarvason, Tarán és még számos helyen. Emlékét kegyelettel őrizzük.

*Kovács Piroska
és Tretykó István*